

v níž by se projevovaly vlivy jak divadla tak literatury. Vliv epiky na čtení dramatu je poněkud přeceněn: letmá zkušenost sice ukazuje v tomto ohledu její vliv, těžko však (jako Zich) říci, že by se mu dramatický text podvoloval tak, aby-
chom z toho mohli učinit argument o literární nesamostatnosti dramatu. Vliv epiky na drama se může projevovat a měnit podle povahy konkrétního literárního kontextu a žánrového rozložení, podle typu divadla a jeho vztahu k literatuře atp., rozhodně však není vždy jednostranně převažující.

Na ústřední problém Zichovy koncepce dramatického textu narazíme tehdy, když sledujeme důvody vyřazení textu z *umělecké literatury*. To je též bod, na který bude později polemicky reagovat i J. Veltruský. Zich totiž dochází k tvrzení, že „básnictví dramatické *neexistuje*, protože... není dramatické dílo výlučným dílem slovním a nejsme oprávněni klásti v něm pars pro toto... Jen ty 'dramatické básně', jež z vůle autorovy jsou jakožto pouhé slovné texty *soběstačné*, patří do básnictví a to do básnictví *epického*, byť si měly třeba tzv. 'dramatickou formu' pouhých přímých řečí...". Dramatický text „zachycuje jen jednu složku skutečného díla, takže by byl jen nedokonalým, kusým jeho zástupcem“⁶). Básnické dílo musí být *soběstačné* a – vzato samo o sobě – splňovat požadavek *poetčnosti*. Poetický pak je pro Zicha „každý útvar slovný, ovšem tehdy, působí-li *esteticky*“ (podtrhl M. P.). Význam slova „poetický“ nesmíme hledat v subjektivním dojmu z předmětu, ale v jeho „objektivní povaze“ – tj. v látce⁶). Řeč v básnictví musí být *uměle* formována za tím účelem, aby působila *esteticky*.

Zichův názor na literární aspekt textu zůstal v podstatě na tomto vymezení a určení „poetčnosti“ nebylo – přes jeho slib, že tak učiní v poslední části knihy – významnějším způsobem doplněno. I když svůj postoj později zmírňuje – přičemž však základní tezi o neexistenci dramatického básnictví nechává v platnosti –, když řeší vztah dramatického umění a divadla k tzv. mateřskému umění. Zich říká, že u těchto umění hledá umělec „poukaz, vzor, jak asi má svou složku dramatického díla stylizovati, ovšem bez porušení principu dramatickosti“⁹). Mezi určitou složkou dramatického díla

a mateřským uměním pak vzniká „praktický vztah.“ Zich připouští, že dramatický text dokonce *musí* mít básnické hodnoty, nesmí to však být na úkor dramatickosti. Postulát poetičnosti je pouze směrnici slovní stylizace. Zda má daná složka uměleckou hodnotu poznáme tehdy, jestliže ona *sama pro sebe*, vyjmuta z celku díla, působí umělecky tak, jak by to činilo dílo mateřského umění; její působnost dramatická by se však „touto izolací oslabila, ne-li zničila“. Zich tvrdí, že pokud připouští (podle postulu poetičnosti) básnickou působnost textu, není to v rozporu s jeho dřívějšími úvahami „omezujícími význam textu“, jelikož tam šlo především o hledisko dramatickosti. Je pravda, že Zich později naznačil širší možnosti působení dramatického textu; je ale škoda, že pro řešení problému důležitou relaci dramatickosti-poetičnosti už dále nerozváděl¹⁰).

Vyloučením dramatického textu z básnictví zasáhl Zich do ustálených představ literární vědy – především co se týče vymezení podstaty literárních děl a elementárního genologického členění. Vymezení dramatického *umění* a určení textu k inscenování vedlo Zicha k požadavku dramatickosti, jenž často stavěl do protikladu k poetičnosti. Jediné texty z tohoto okruhu, jež podle něj dokonale realizují požadavek poetičnosti, jsou tzv. knižní dramata, jejichž povahu však blíže nevymezil a také neukázal pohyblivost jejich hranic. I když „poetičnost“ měla být určena podle „objektivní povahy předmětu“ („látky“), vycházel Zich v zásadě z autorovy intence určující oblast a způsob existence textu („být realizován v divadle“); tím vlastně byla určena jeho funkce, kterou vztah k mateřskému umění mohl jen modifikovat.

Zichovo řešení – především literárněvědné problematiky – však vyvolává některé otázky. Především je to problém identifikace intencionality a „účelovosti“ v samém textu; tato intence může být někdy v rozporu (či se alespoň míjet) se záměrem autora – tento problém nebyl Zichem ještě explicitně teoreticky stanoven¹¹). S tím souvisí otázka zda můžeme drama tak radikálně vyloučit z oblasti literatury. Nemohou některé texty (a to nejen knižní) přesto, že jsou určeny k inscenování, vystupovat jako relativně svérávná a specifická lite-